

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2019. gada 11. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Maksājumu pakalpojumi iekšējā tirgū –
Direktīva 2007/64/EK – 2. un 58. pants – Piemērošanas joma – Maksājumu pakalpojumu
izmantošana – Jēdziens – Trešās personas izdota maksājuma uzdevuma veikt tiešā debeta maksājumus
no konta, kura turētājs tā nav, izpilde – Debitētā konta turētāja autorizācijas neesamība – Neatļauts
maksājumu darījums

Lietā C-295/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apelācijas tiesa, Portugāle) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 21. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 30. aprīlī, tiesvedībā

Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA

pret

Banco Comercial Português SA,

Caixa Geral de Depósitos SA,

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurģs [*C. Lycourgos*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents),

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA* vārdā – *P. Neves de Sousa, advogado,*
- *Banco Comercial Português SA* vārdā – *M. Mendes Pereira* un *N. Carrolo dos Santos, advogados,*
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *T. Larsen*, kā arī *A. Pimenta* un *G. Fonseca,* pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *P. Costa de Oliveira* un *H. Tserepa-Lacombe*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/64/EK (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK (OV 2007, L 319, 1. lpp.), 2. un 58. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA* (turpmāk tekstā – “MSC”) un *Banco Comercial Português SA* (turpmāk tekstā – “banka BCP”) par noteiktu summu, kas izmaksātas no MSC konta tiešā debeta maksājumu veidā bez tās piekrišanas, atmaksāšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīva 2007/64 no 2018. gada 13. janvāra ir atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64[.] (OV 2015, L 337, 35. lpp.). Tomēr, ņemot vērā attiecīgo faktu rašanās laiku, uz pamatlietu attiecas Direktīva 2007/64.
- 4 Direktīvas 2007/64 3., 4., 24., 31. un 35. apsvērumā bija noteikts:
“(3) [Dalībvalstu maksājumu pakalpojumu tirgus] jomā jau pieņemti[.] vairāki [Eiropas Savienības] tiesību akti [..]. Šie pasākumi joprojām ir nepietiekami. Turklāt tas, ka vienlaikus pastāv valsts noteikumi un nepilnīga [Savienības] sistēma, rada neskaidrību un juridisko nenoteiktību.
(4) Tādēļ ir būtiski [Savienības] mērogā izveidot tādu modernu un saskaņotu tiesisko regulējumu maksājumu pakalpojumiem [..], kas būtu neitrāls un tādējādi visām maksājumu sistēmām nodrošinātu vienādus apstākļus, lai saglabātu patērētāju izvēli, kas, salīdzinot ar esošām valstu sistēmām, būtu ievērojams solis uz priekšu attiecībā uz patērētāju izmaksām, drošību un efektivitāti.
[..]
(24) Praksē pamatlīgumi un darījumi, uz ko tie attiecas, ir daudz vairāk izplatīti un ekonomiski svarīgāki nekā vienreizēji maksājumu darījumi. Ja izmanto maksājumu kontu vai noteiktu maksājumu instrumentu, ir vajadzīgs pamatlīgums. [..]

[..]

(31) Lai samazinātu risku un sekas, ko rada neatļauti vai nepareizi veikti maksājumu darījumi, maksājumu pakalpojumu lietotājam pēc iespējas ātrāk būtu jāinformē maksājumu pakalpojumu sniedzējs par jebkādu apstrīdējumu attiecībā uz neatļautiem vai nepareizi veiktiem maksājumu darījumiem ar nosacījumu, ka maksājumu pakalpojumu sniedzējs izpildījis šajā direktīvā noteiktās informēšanas prasības. [..]

[..]

(35) Būtu jāparedz noteikumi, kas reglamentē zaudējumu sadalījumu, ja notikuši neatļauti maksājumu darījumi. [..]”

5 Šīs direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā bija noteikts:

“Ar šo direktīvu paredz noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis izšķir šādas sešas maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategorijas:

a) kredītiestādes [..]”

6 Šīs direktīvas 2. pantā bija noteikts:

“1. Šī direktīva attiecas tikai uz maksājumu pakalpojumiem [Savienībā]. Tomēr, izņemot 73. pantu, III un IV sadaļu piemēro tikai tad, ja gan maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs, gan maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs atrodas [Savienībā], un gadījumos, kad maksājuma darījumā ir iesaistīts tikai viens maksājumu pakalpojumu sniedzējs, – viņš atrodas [Savienībā].

2. III un IV sadaļu piemēro maksājumu pakalpojumiem, ko veic euro vai jebkurā citā tādas dalībvalsts oficiālā valūtā, kura nav euro zonā.

3. Dalībvalstis var pilnībā vai daļēji atkāpties no šīs direktīvas prasību piemērošanas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2006/48/EK [(2006. gada 14. jūnijs) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV 2006, L 177, 1. lpp.)] 2. pantā minētajām iestādēm, izņemot tās, kas noteiktas minētā panta pirmajā un otrajā ievilkumā.”

7 Šīs pašas direktīvas 3. pantā bija uzskaitīti no tās piemērošanas jomas izslēgtie darījumi un pakalpojumi.

8 Direktīvas 2007/64 4. pantā bija sniegtas šādas definīcijas, ko piemēro šajā direktīvā:

[..]

3) “maksājumu pakalpojums” ir viena no pielikumā minētajām uzņēmējdarbībām;

[..]

5) “maksājuma darījums” ir maksātāja vai maksājuma saņēmēja uzsākta darbība, nododot, pārvedot vai izņemot līdzekļus, neatkarīgi no maksātāja vai maksājuma saņēmēja attiecību pamatā esošajiem pienākumiem;

[..]

7) “maksātājs” ir tāda fiziska vai juridiska persona, kura ir maksājumu konta turētājs un kura atļauj veikt maksājuma uzdevumu no šā maksājumu konta, vai gadījumā, ja nav maksājumu konta, tad fiziska vai juridiska persona, kas dod rīkojumu par maksājumu darījumu;

- 8) “maksājuma saņēmējs” ir fiziska vai juridiska persona, kas ir pārskaitāmo naudas līdzekļu iecerētais saņēmējs;
- 9) “maksājumu pakalpojumu sniedzējs” ir 1. panta 1. punktā minētās iestādes [..]
- 10) “maksājumu pakalpojumu lietotājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas izmanto maksājuma pakalpojumu kā maksātājs vai maksājuma saņēmējs, vai gan kā maksātājs, gan kā maksājuma saņēmējs;

[..]

- 14) “maksājumu konts” ir tāds konts uz viena vai vairāku maksājumu pakalpojumu lietotāju vārda, ko izmanto maksājumu darījumu izpildei;

[..]

- 28) “tiešā debeta maksājums” ir maksājuma pakalpojums no maksātāja maksājumu konta, ja maksājuma darījumu ierosina maksājuma saņēmējs, pamatojoties uz maksātāja piekrišanu maksājuma saņēmējam, maksājuma saņēmēja pakalpojumu sniedzējam vai maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējam;

[..].”

- 9 Šīs direktīvas III sadaļas, kurā ietilpa tās 30.–50. pants, nosaukums bija “Maksājumu pakalpojumu nosacījumu pārskatāmība un informēšanas prasības”. Šīs direktīvas 42. pantā, kas ietilpa šīs sadaļas 3. nodaļā, bija aplūkoti pamatlīgumi, un tajā bija precizēta informācija un nosacījumi, kas jāsniedz maksājumu pakalpojumu lietotājam. Atbilstoši šī panta 5. punkta d) apakšpunktam to starpā ir informācija par to, kā un kad maksājumu pakalpojumu lietotājam ir jāinformē maksājumu pakalpojumu sniedzējs par jebkādiem neatļautiem vai nepareizi veiktiem darījumiem atbilstīgi šīs pašas direktīvas 58. pantam, kā arī par maksājumu pakalpojumu sniedzēja atbildību par neatļautiem maksājumu darījumiem saskaņā ar tās 60. pantu. Tās 37. panta, kas ietilpa šīs pašas sadaļas 2. nodaļā par vienreizējiem maksājuma darījumiem, 2. punktā bija paredzēts līdzīgs informēšanas pienākums attiecībā uz vienreizējiem maksājuma darījumiem.
- 10 Direktīvas 2007/64 IV sadaļas, kurā ietilpa tās 51.–83. pants, nosaukums bija “Tiesības un pienākumi saistībā ar maksājumu pakalpojumu sniegšanu un izmantošanu”. Šīs sadaļas 2. nodaļā par maksājumu darījumu autorizāciju ietilpstošā 54. panta “Piekrišana un piekrišanas atsaukšana” 1. un 2. punktā bija noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka maksājuma darījums uzskatāms par autorizētu tikai tad, ja maksātājs ir devis piekrišanu veikt maksājuma darījumu. [..]

2. Piekrišanu izpildīt maksājuma darījumu vai maksājumu darījumu virkni dod kārtībā, par ko ir panākta vienošanās starp maksātāju un viņa maksājumu pakalpojumu sniedzēju.

Ja šādas piekrišanas nav, maksājuma darījumu uzskata par neatļautu.”

- 11 Saskaņā ar šīs direktīvas 58. pantu “Paziņojums par neatļautiem vai nepareiziem maksājumu darījumiem”:

“Maksājumu pakalpojumu lietotājs no maksājumu pakalpojumu sniedzēja saņem kļūdas labojumu tikai tad, ja viņš ir informējis savu pakalpojumu sniedzēju bez liekas kavēšanās, tiklīdz viņš ir uzzinājis par jebkādu neautorizētu vai nepareizu maksājumu darījumu [...], un ne vēlāk par 13 mēnešiem pēc debitēšanas dienas, izņemot gadījumus, ja attiecīgā gadījumā maksājumu pakalpojumu sniedzējs nav sniedzis vai darījis pieejamu informāciju par šo maksājumu darījumu atbilstīgi III sadaļai.”

- 12 Šīs direktīvas 59. panta par pierādījumiem par maksājuma darījumu autentiskuma noteikšanu un izpildi 1. punktā bija precizēts:

“Dalībvalstis nosaka, ka tad, ja maksājumu pakalpojumu lietotājs noliedz, ka viņš ir atļāvis izpildītu maksājuma darījumu, vai ja viņš apgalvo, ka maksājuma darījums ir izpildīts kļūdaini, maksājumu pakalpojumu sniedzējam jāpierāda, ka maksājumu darījumam tika noteikts autentiskums, tas tika precīzi reģistrēts un iegrāmatots un tajā nav notikušas tehniskas kļūmes vai citi trūkumi.”

- 13 Šīs pašas direktīvas 60. panta, kurā tika aplūkota maksājumu pakalpojumu sniedzēja atbildība par neatļautiem maksājumu darījumiem, 1. punktā bija noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot 58. pantu, neatļauta maksājumu darījuma gadījumā maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs nekavējoties atlīdzina maksātājam neatļautā maksājumu darījuma summu un attiecīgā gadījumā atjauno tā maksājuma konta stāvokli, no kura tika noņemta šī summa, līdz stāvoklim, kādā tas būtu bijis, ja nebūtu noticis neatļautais maksājumu darījums.”

- 14 Direktīvas 2007/64 pielikumā bija iekļauts saraksts ar maksājumu pakalpojumiem, uz kuriem attiecas tās 4. panta 3. punkts. Šī pielikuma 3. punktā bija noteikts:

“Maksājumu darījumu veikšana, arī naudas līdzekļu pārskaitīšana lietotāja maksājumu pakalpojumu sniedzēja vai cita maksājumu pakalpojumu sniedzēja atvērtā maksājumu kontā:

– tieša debeta maksājumu, arī vienreizēju tieša debeta maksājumu veikšana,

[..].”

Portugāles tiesības

- 15 Direktīva 2007/64 Portugāles tiesībās tika transponēta ar 2009. gada 30. oktobra *decreto-lei nº 317/2009* (Dekrētlikums Nr. 317/2009) (2009. gada 30. oktobra *Diário da República*, 1. sērija, Nr. 211), ar ko tās I pielikumā apstiprina tiesisko regulējumu, kas reglamentē maksājumu iestāžu darbības sākšanu un maksājumu pakalpojumu sniegšanu.
- 16 Pamatlietai piemērojamajā redakcijā šī tiesiskā regulējuma (turpmāk tekstā – “MPTR”) 2. pantā būtībā bija noteiktas tās pašas definīcijas, kas ietvertas Direktīvas 2007/64 4. pantā. Konkrētāk, šī 2. panta i), j) un m) punktā bija pārņemtas šīs direktīvas 4. panta 7., 8. un 10. punkta definīcijas, bet MPTR 69. pants būtībā atbilda tās 58. pantam.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 17 *MSC* ir pieprasījuma noguldījumu konts bankā *BCP*. Pēc 2014. gadā veiktas revīzijas šī sabiedrība atklāja, ka no tās konta regulāri ir veikti tādi tiešā debeta maksājumi par labu trešai personai (turpmāk tekstā – “maksājuma uzdevuma devējs”), ar kuru tai nebija nekādu attiecību, kurus *MSC* nebija autorizējusi banku *BCP* veikt.
- 18 Ar 2014. gada 17. novembra vēstuli *MSC* lūdza banku *BCP* atcelt šos tiešā debeta maksājumus, atmaksāt izmaksātās summas un tai nosūtīt to dokumentu kopijas, ar kuriem šie maksājumi tikuši autorizēti. Pēc vēstuļu apmaiņas šī banka veica prasīto atcelšanu un atmaksāja summu 683,48 EUR apmērā, kas atbilda maksājumiem par 2014. gada oktobri un novembri.
- 19 Šīs vēstuļu apmaiņas gaitā no *Caixa Geral de Depósitos S.A.*, kas ir banka, kurā ir konts, uz kuru tika veikti tiešā debeta maksājumi (turpmāk tekstā – “maksājuma uzdevuma devēja banka”), tika iegūta maksājumu autorizācijas dokumenta kopija attiecībā uz strīdīgajiem tiešā debeta maksājumiem. Banka *BCP* tad varēja konstatēt, ka šo autorizāciju nebija devis debitētā kontā turētājs, proti, *MSC*, bet gan maksājuma rikojuma devējs, kas bija trešā sabiedrība, lai saņemtu maksājumus tās labā tiešā debeta maksājumu veidā, un šajā autorizācijā bija konstatējama atšķirība starp norādīto konta numuru un bankas identifikācijas kodu, kas atbilda tam, kāds *MSC* bankā bija *BCP*.
- 20 2014. gada 10. decembrī *MSC* vēlreiz vērsās pie bankas *BCP*, atkārtojot, ka no tās konta ir izdarīti nepamatoti tiešā debeta maksājumi. Ar 2014. gada 16. decembra vēstuli šī banka apstiprināja, ka *MSC* nav devusi šādu autorizāciju vai vismaz tā nav bijusi atbilstoša un ka tā rezultātā *MSC* ir tiesības saņemt veikto tiešā debeta maksājumu atmaksu likumiskajā MPTR 69. pantā paredzētajā maksimālajā trīspadsmit mēnešu apmērā, proti, par summu, kas atbilst tiešā debeta maksājumiem, kas veikti no 2013. gada oktobra līdz 2014. gada decembrim. Tādējādi šī banka uzdeva veikt atmaksu.
- 21 Tad *MSC* konstatēja, ka laikā no 2010. gada maija līdz 2013. gada septembrim, pamatojoties uz to pašu strīdīgo autorizāciju, no tās konta ir izdarīti tiešā debeta maksājumi par kopējo summu 8226,03 EUR apmērā (turpmāk tekstā – “strīdīgie tiešā debeta maksājumi”). Ar 2016. gada 3. augusta vēstuli tā lūdza bankai *BCP* atmaksāt tai arī šo summu, bet to banka atteicās darīt.
- 22 Tad *MSC* vērsās *Tribunal Judicial da Comarca do Porto* (Porto pirmās instances tiesa, Portugāle), lūdzot, lai bankai *BCP* tiktu piespriests tai atmaksāt summu, kas atbilst šiem tiešā debeta maksājumiem. Tā kā šī prasība – kuras ietvaros banka *BCP*, lai nodrošinātu sev iespēju celt regresa prasību, lūdza pieaicināt maksājuma uzdevuma devēja banku – tika noraidīta kā nepamatota, *MSC* iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā – *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apelācijas tiesa).
- 23 Tajā *MSC* apgalvo, ka *Tribunal Judicial da Comarca do Porto* (Porto pirmās instances tiesa) ir kļūdaini interpretējusi un piemērojusi MPTR 2. panta i), j) un m) punktu un 69. pantu, jo tā nevarot tikt kvalificēta par “maksājumu pakalpojumu lietotāju” šo tiesību normu izpratnē, nedz arī tikt uzskatīta par tādu. Līdz ar to šajā 69. pantā paredzētais laika ierobežojums neesot piemērojams. Šajā ziņā tā uzsver, ka tā nekad nav noslēgusi nekādu līgumu ar banku *BCP* vai tai devusi jebkādu uzdevumu, ar ko tikuši autorizēti tiešā debeta maksājumu veikšana no tās konta par summām, kas atbilst maksājuma uzdevuma devēja izsniegtajiem rēķiniem. Banka *BCP* lūdz apelācijas sūdzību noraidīt.
- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka ir pierādīts, ka banka *BCP* periodiski sūtīja *MSC* tās konta izrakstus. Šī tiesa turklāt norāda, ka, tā kā *MSC* bija bankas konts bankā *BCP*, ar šī konta atvēršanu starp šīm pusēm tika nodibinātas līgumiskas attiecības, kas uzskatāmas par bankas pamatlīgumu. Tā piebilst, ka *MSC* tomēr ar šo banku nav noslēgusi nekādu līgumu, ar ko tikuši autorizēti tiešā debeta maksājumu veikšana no tās konta par summām, kas atbilst maksājuma uzdevuma devēja izsniegtajiem rēķiniem.

- 25 Atsaucoties uz dažādajām MPTR ietvertajām definīcijām, iesniedzējtiesa uzskata, ka maksājumu pakalpojuma izmantošana paredz, ka pirms tam ir jānoslēdz pamatlīgums vai, vienreizēja maksājumu darījuma gadījumā, līgums par vienreizēju maksājumu pakalpojumu. Tā uzskata, ka šajā lietā, ņemot vērā veiktos secīgos darījumus, to veikšana katrā ziņā bija atkarīga no pamatlīguma noslēgšanas starp MSC un banku BCP un ka, lai banka BCP varētu atsaukties uz MPTR, tai bija jāsniedz pierādījumi par šāda pamatlīguma noslēgšanu, bet tā šos pierādījumus nav sniegusi. Šī tiesa tomēr norāda, ka MPTR ir reglamentēti arī neatļauti maksājumu darījumi, piedāvājot maksājumu pakalpojumu lietotājam aizsardzību saskaņā ar tā 69. pantu.
- 26 Norādot, ka tās izskatāmais strīds attiecas uz kredītiestādes – Direktīvas 2007/64 1. panta [1. punkta] a) apakšpunkta nozīmē – veiktu tiešā debeta maksājumu izpildi, tā uzskata, ka ir jānosaka, vai tās piemērošanas joma ietver tādus apstākļus kā pamatlietā, un, ja atbilde ir apstiprinoša, vai MSC var tikt uzskatīta par “maksājumu pakalpojumu lietotāju” šīs direktīvas 58. panta nozīmē.
- 27 Šādos apstākļos *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas [2007/64] 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošanas jomā, kas ir noteikta minētajā pantā, ietilpst tāda maksājuma uzdevuma izpilde, ko trešā persona izdevusi tiešā debeta maksājumu veikšanai no konta, kura turētāja tā nav un kura turētājs nav noslēdzis ar kredītiestādi nedz maksājumu pakalpojumu līgumu atsevišķa darījuma veikšanai, nedz pamatlīgumu par maksājumu pakalpojumu sniegšanu?
- 2) Vai – ja uz pirmo jautājumu ir atbildams apstiprinoši – šajos apstākļos šo konta turētāju var uzskatīt par maksājumu pakalpojumu lietotāju minētās direktīvas 58. panta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 28 Iesākumā jānorāda, ka pirmā jautājuma formulējumā, kuram ir nozīme arī otrā jautājuma analīzei, iesniedzējtiesa atsaucas uz situāciju, kurā trešās personas izdots tiešā debeta maksājuma uzdevums ir veikts no konta, “kura turētājs nav noslēdzis ar kredītiestādi nedz maksājumu pakalpojumu līgumu atsevišķa darījuma veikšanai, nedz pamatlīgumu par maksājumu pakalpojumu sniegšanu”.
- 29 Tomēr no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, pirmkārt, ka sabiedrībai MSC, kas ir attiecīgā konta turētāja pamatlietā, bankā BCP ir pieprasījuma noguldījuma konts un līdz ar to – maksājumu konts Direktīvas 2007/64 4. panta 14. punkta nozīmē. Kā norāda iesniedzējtiesa un kā izriet no šīs direktīvas 24. apsvēruma, šāda konta pastāvēšana paredz, ka starp šīm divām pusēm ir noslēgts tāds pamatlīgums kā šīs direktīvas III sadaļas 3. nodaļā paredzētie. Otrkārt, šī konta turētāja apstrīd iespēju, ka, vērsoties pret viņu, varētu atsaukties uz valsts tiesību normu, ar kuru ir transponēts šīs direktīvas 58. pants, to pamatojot nevis ar jebkādu līgumattiecību starp sevi un šo banku nepastāvēšanu, bet gan ar to, ka strīdīgie tiešā debeta maksājumi nav tikuši atļauti ne atbilstoši šādam pamatlīgumam, ne kā vienreizēji maksājuma darījumi, kas aplūkoti šīs direktīvas III sadaļas 2. nodaļā.
- 30 Atsaucoties uz jebkādu līgumisku attiecību starp MSC un banku BCP neesamību, iesniedzējtiesa tādējādi vienīgi vēlas norādīt, ka MSC nebija autorizējusi strīdīgos tiešā debeta maksājumus šajā bankā.
- 31 Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka MSC nebija arī autorizējusi tiešā debeta maksājumus kādā no citiem Direktīvas 2007/64 4. panta 28. punktā paredzētajiem veidiem un ka maksājuma uzdevuma devējs bija arī šo tiešā debeta maksājumu saņēmējs šīs direktīvas 4. panta 8. punkta nozīmē.
- 32 Tādējādi pamatlietā strīds ir par tiešā debeta maksājumiem, ko ierosinājis saņēmējs un kas ir izpildīti no maksājumu konta, kuru turētājs nav šis saņēmējs, un kuriem šī konta turētājs nav nekādi piekritis.

33 Uzdotie jautājumi ir jāizskata, ņemot vērā šos apsvērumus.

Par pirmo jautājumu

- 34 Lai gan pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa lūdz Direktīvas 2007/64 2. panta par šīs direktīvas piemērošanas jomu interpretāciju, tomēr no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā strīdīgs ir tikai viens no nosacījumiem, kas nosaka šo piemērošanas jomu, proti, šī panta 1. punkta pirmajā teikumā ietvertais nosacījums, saskaņā ar kuru šī direktīva attiecas uz “maksājumu pakalpojumiem” Savienībā.
- 35 Šādos apstākļos, ņemot vērā šā sprieduma 28.–32. punktā izklāstītos ievadapsvērumus, ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2007/64 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu” jēdzienā šīs tiesību normas nozīmē ietilpst tādu tiešā debeta maksājumu veikšana, ko to saņēmējs ir ierosinājis veikšanai no konta, kura turētājs tas nav, un kuriem debitētā konta turētājs nav piekritis.
- 36 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un ar tiesisko regulējumu, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (spriedumi, 1983. gada 17. novembris, *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12. punkts, kā arī 2018. gada 4. oktobris, *ING-DiBa Direktbank Austria*, C-191/17, EU:C:2018:809, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Direktīvas 2007/64 mērķiem “maksājumu pakalpojums” tās 4. panta 3. punktā ir definēts kā tāds, kas ir “viena no pielikumā minētajām uzņēmējdarbībām”. Šī pielikuma 3. punktā ir precizēts, ka šajā jēdzienā ietilpst “maksājumu darījumu” veikšana un maksājuma darījums saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 5. punktu ir maksātāja vai maksājuma saņēmēja uzsākta darbība, nododot, pārvedot vai izņemot līdzekļus, neatkarīgi no maksātāja un maksājuma saņēmēja attiecību pamatā esošajiem pienākumiem. Saskaņā ar šī pielikuma 3. punkta pirmo ievilkumu šo darījumu skaitā ir tieša debeta maksājumu, arī vienreizēju tieša debeta maksājumu, veikšana. “Tiešā debeta maksājums” šīs direktīvas 4. panta 28. punktā būtībā ir definēts kā “maksājuma pakalpojums no maksātāja maksājumu konta, ja maksājuma darījumu ierosina maksājuma saņēmējs, pamatojoties uz maksātāja piekrišanu”, un “maksātāja” jēdziens šī 4. panta 7. punktā ir definēts kā it īpaši “tāda fiziska vai juridiska persona, kura ir maksājumu konta turētājs un kura atļauj veikt maksājuma uzdevumu no šā maksājumu konta”.
- 38 No šīm tiesību normām izriet, ka saņēmēja ierosināta tiešā debeta maksājumu veikšana no konta, kura turētājs tas nav, ietilpst Direktīvas 2007/64 2. panta 1. punktā ietvertajā “maksājumu pakalpojumu” jēdzienā, pat nepastāvot nekādām saistībām starp maksātāju un maksājuma saņēmēju, ja maksātājs, kas ir šādi debitētā maksājumu konta turētājs, šiem tiešā debeta maksājumiem ir piekritis. Tomēr, nepastāvot nekādām norādēm par to, šīs tiesību normas pašas par sevi neļauj viennozīmīgi noteikt, vai saņēmēja ierosināta tiešā debeta maksājumu veikšana no konta, kura turētājs tas nav, ietilpst šajā jēdzienā arī tad, ja debitētā konta turētājs nav piekritis šiem tiešā debeta maksājumiem.
- 39 Šādos apstākļos ir jāpievēršas kontekstam, kādā ietilpst šis “maksājumu pakalpojumu” jēdziens, kā arī ar šo direktīvu izvirzītajiem mērķiem.
- 40 Attiecībā uz kontekstu ir jāatzīst, ka tiešā debeta maksājumu veikšana no maksājuma konta, nepastāvot šī konta turētāja piekrišanai, nav ietverta starp maksājuma darījumiem, kuri ar Direktīvas 2007/64 3. pantu ir izslēgti no tās piemērošanas jomas.
- 41 Turklāt jānorāda, ka vairākas citas Direktīvas 2007/64 tiesību normas reglamentē “neatļautus maksājumu darījumus”, kas ir jēdziens, kurš saskaņā ar tās 54. panta 1. un 2. punktu attiecas uz maksājumiem, kas veikti bez maksātāja piekrišanas. Tā tas ir attiecībā uz šīs direktīvas 42. panta 5. punkta d) apakšpunktu, kurā precizēts, ka tās informācijas un nosacījumu starpā, kas, noslēdzot

pamatlīgumu, ir jāsniedz maksājumu pakalpojumu lietotājam, ir informācija par to, kā un kad šim lietotājam ir jāinformē maksājumu pakalpojumu sniedzējs par jebkādiem neatļautiem vai nepareizi veiktiem darījumiem, kā arī informācija par maksājumu pakalpojumu sniedzēja atbildību par neatļautiem maksājumu darījumiem, turklāt līdzīgs informēšanas pienākums ir paredzēts šīs direktīvas 37. panta 2. punktā attiecībā uz vienreizējiem maksājuma darījumiem.

- 42 Tāpat, visupirms, Direktīvas 2007/64 58. pants attiecas uz paziņošanu par neatļautiem vai nepareiziem maksājumu darījumiem. Tad tās 59. pants būtībā ir par pierādīšanas pienākuma sadali, ja maksājumu pakalpojumu lietotājs noliedz, ka viņš ir atļāvis izpildīt maksājuma darījumu. Visbeidzot, šīs direktīvas 60. un 61. pants ir par attiecīgi maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzēja un maksātāja atbildību par neatļautiem maksājumu darījumiem.
- 43 Ja debitētā maksājumu konta turētāja piekrišanas tiešā debeta maksājuma veikšanai no šī konta neesamība ļautu šādu darījumu izslēgt no Direktīvas 2007/64 2. panta 1. punktā ietvertā “maksājumu pakalpojumu” jēdziena un līdz ar to no šīs direktīvas piemērošanas jomas, šīm tiesību normām, ciktāl tās attiecas uz neatļautiem maksājumu darījumiem, tiktu liegta jebkāda lietderīga iedarbība.
- 44 Tādējādi no konteksta, kurā ietilpst šis jēdziens, izriet, ka tas ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver tādu tiešā debeta maksājumu veikšanu, kuru saņēmējs ierosinājis no konta, kura turētājs tas nav, pat tad, ja debitētā konta turētājs tam nav piekritis.
- 45 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvā 2007/64 izvirzītie mērķi. Tās 3. un 4. apsvērumā būtībā ir noteikts, ka tas, ka vienlaikus pastāv valsts noteikumi un nepilnīga Savienības sistēma dalībvalstu maksājumu pakalpojumu tirgu jomā, rada neskaidrību un juridisko nenoteiktību un šo iemeslu dēļ ir būtiski Savienības mērogā izveidot tādu modernu un saskaņotu tiesisko regulējumu maksājumu pakalpojumiem, kas būtu neitrāls un tādējādi visām maksājumu sistēmām nodrošinātu vienādus apstākļus, lai saglabātu patērētāju izvēli, un kas, salīdzinot ar esošām valstu sistēmām, būtu ievērojams solis uz priekšu attiecībā uz patērētāju izmaksām, drošību un efektivitāti.
- 46 Šajā ziņā šīs direktīvas 31. apsvērumā būtībā ir norādīts, ka, lai samazinātu risku un sekas, ko rada neatļauti vai nepareizi veikti maksājumu darījumi, maksājumu pakalpojumu lietotājam pēc iespējas ātrāk būtu jāinformē maksājumu pakalpojumu sniedzējs par jebkādu apstrīdējumu attiecībā uz neatļautiem vai nepareizi veiktiem maksājumu darījumiem. Tās 35. apsvērumā ir arī precizēts, ka būtu jāparedz noteikumi, kas reglamentē risku sadalījumu, ja notikuši neatļauti maksājumu darījumi.
- 47 Ja tādi neatļauti maksājumu darījumi kā tiešā debeta maksājumi pamatlietā būtu izslēgti no Direktīvas 2007/64 piemērošanas jomas, ne vien daļai šo apsvērumu tiktu laupīta jēga, bet tiktu apdraudēta arī šajos apsvērumos ietvertā šīs direktīvas mērķu sasniegšana. Šāda izslēgšana tirgus dalībniekiem liegtu aizsardzību, kuru, ieviešot tiesību normas, kas Savienības līmenī vienveidīgi reglamentē noteiktas neatļautu maksājumu darījumu sekas, ar šo direktīvu viņiem tieši ir paredzēts nodrošināt šādu maksājumu darījumu gadījumā.
- 48 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2007/64 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu” jēdzienā šīs tiesību normas nozīmē ietilpst tādu tiešā debeta maksājumu izpilde, ko to saņēmējs ir ierosinājis veikt no konta, kura turētājs tas nav, un kuriem debitētā konta turētājs nav piekritis.

Par otro jautājumu

- 49 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2007/64 58. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu lietotāja” jēdzienā tā nozīmē ietilpst tāda maksājumu konta turētājs, no kura tiešā debeta maksājumi ir veikti bez viņa piekrišanas.

- 50 Šajā 58. pantā būtībā ir paredzēts, ka maksājumu pakalpojumu lietotājs no maksājumu pakalpojumu sniedzēja saņem kļūdas labojumu tikai tad, ja viņš ir informējis savu pakalpojumu sniedzēju bez liekas kavēšanās, tiklīdz viņš ir uzzinājis par jebkādu neautorizētu vai nepareizu maksājumu darījumu, un ne vēlāk par 13 mēnešiem pēc debitēšanas dienas, ar nosacījumu – par kuru pamatlietā nav strīda –, ka maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir izpildījis noteiktus informācijas sniegšanas pienākumus.
- 51 Direktīvas 2007/64 mērķiem tās 4. panta 10. punktā “maksājumu pakalpojumu lietotājs” ir definēts kā “fiziska vai juridiska persona, kas izmanto maksājuma pakalpojumu kā maksātājs vai maksājuma saņēmējs, vai gan kā maksātājs, gan kā maksājuma saņēmējs”.
- 52 Tādējādi ir taisnība, ka, ņemot vērā tikai šīs tiesību normas formulējumu, to skatot kopā ar šīs direktīvas 4. panta 7. un 8. punktu par “maksātāju” un “maksājuma saņēmēju”, nešķiet, ka tāda maksājumu konta turētājs, kurš ir ticis debitēts bez viņa piekrišanas, ietilpst šajā “maksājumu pakalpojumu lietotāja” jēdzienā. Tomēr, pirmkārt, kā būtībā tika konstatēts šā sprieduma 48. punktā, tādu tiešā debeta maksājuma uzdevumu izpilde, ko to saņēmējs ir ierosinājis veikt no konta, kura turētājs tas nav, un kuriem debitētā konta turētājs nav piekritis, ietilpst šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ietvertajā “maksājumu pakalpojumu” jēdzienā. Otrkārt, no paša šī 58. panta formulējuma, kā arī no tā nosaukuma izriet, ka tas ir paredzēts tieši piemērošanai it īpaši neatļautiem maksājumu darījumiem.
- 53 Šādos apstākļos “maksājumu pakalpojumu lietotāja” jēdziens ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst tāda maksājumu konta turētājs, no kura tiešā debeta maksājumi ir veikti bez viņa piekrišanas. Turklāt tādu pašu iemeslu dēļ kā šā sprieduma 47. punktā izklāstītie šāda interpretācija ir saderīga ar Direktīvas 2007/64 izvirzītajiem mērķiem, kādi tie ir atgādināti tā 45. un 46. punktā.
- 54 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2007/64 58. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu lietotāja” jēdzienā tā nozīmē ietilpst tāda maksājumu konta turētājs, no kura tiešā debeta maksājumi ir veikti bez viņa piekrišanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 55 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospiež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/64/EK (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK, 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu” jēdzienā šīs tiesību normas nozīmē ietilpst tādu tiešā debeta maksājumu izpilde, ko to saņēmējs ir ierosinājis veikšanai no konta, kura turētājs tas nav, un kuriem debitētā konta turētājs nav piekritis.**
- 2) Direktīvas 2007/64 58. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka “maksājumu pakalpojumu lietotāja” jēdzienā tā nozīmē ietilpst tāda maksājumu konta turētājs, no kura tiešā debeta maksājumi ir veikti bez viņa piekrišanas.**

[Paraksti]